

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

İçindekiler Tablosu

1. İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi	2
1.1. Amaç	2
1.2. Kapsam	2
2. Endeks Hesaplamada Uygulanan Esaslar	3
2.1. Ağırlıklandırma	3
2.2. Bileşik Endeksin Hesaplanması	3
3. Bileşik Endeksin Değerlendirilmesi	4
4. Farklı Ölçekli Firmaların Beklentilerinin Değerlendirmesi	5
4.1. Firmaların Ciro Düzeyine göre Beklentileri	5
4.2. Firmaların Çalışan Sayısına Göre Ekonomik Beklentileri	6
5. Sektörlere Göre Beklenti	7

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

1. İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası ile İstanbul Ticaret Üniversitesi'nce yürütülmekte olan çalışma kapsamında reel ekonomik beklenti hakkında gösterge niteliğinde bir endeks oluşturulması planlanmıştır. Çalışmada, İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı yeminli mali müşavirlere uygulanmak üzere anketler düzenlenmiş ve anketlerden elde edilen sonuçlar neticesinde 'İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi' oluşturulmuştur.

1.1. Amaç

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi, şirketler için bir erken uyarı sistemi oluşturmak, reel ekonomik beklentileri özet şekilde sunacak bir endeks oluşturmak, bunları izlemek ve değerlendirmek, karar alıcı ve uygulayıcılara veri ve bilgi desteği sağlamak amacı ile üretilmektedir.

Elde edilmesi planlanan endeksin altışar aylık periyodlarla yayınlanması kararlaştırılmıştır. Bu doğrultuda içinde bulunulan 3 aylık dönemde mevcut ekonomik durumun saptanması ve gelecek 3 aylık beklentinin elde edilmesi öngörülmektedir.

1.2. Kapsam

Endeks, İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odasına kayıtlı olan ve aralarından rastsal olarak seçilen yeminli mali müşavirler tarafından cevaplanan anketlerden elde edilen verilerle hesaplanmaktadır.

Anket Yeminli Mali Müşavirlerin takip etmekte olduğu işletmelerden hareketle sunacağı;

“Ciro beklentisi”, “Stok beklentisi”, “Çalışan sayısı beklentisi”, “Şüpheli alacak beklentisi”, “Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi”, “Öz kaynak beklentisi”, “Yabancı kaynak kullanım beklentisi”, “Faaliyet karı beklentisi”, “Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi” üzerine değerlendirmelerini kapsamaktadır.

Kapsam dahilinde işletme büyüklükleri Büyük, Orta ve Küçük işletmeler olmak üzere sınıflandırılarak incelenmesi planlanmaktadır. Ayrıca sektörler itibariyle Madencilik ve Enerji, Tekstil, İnşaat, Ticaret, Turizm, İmalat, Finans, Otomotiv olmak üzere 8 sektör gruplaması yapılmıştır.

2. Endeks Hesaplamada Uygulanan Esaslar

Endeksin hesaplamasında her bir değişkenin ekonomik beklentilere etkisinin ağırlıkları ve etki yönünün belirlenmesi için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşü, yeminli mali müşavirler arasından rastsal olarak seçilen 106 kişiye yapılan “Uzman Anketi” ile elde edilmiştir.

2.1. Ağırlıklandırma

Uzman Anketlerinin değerlendirilmesi sonucunda elde edilen ağırlıklar;

Endeks Göstergeleri	Etki Yönü	Etki Ağırlığı
Ciro düzeyi	Pozitif	0,279
Faaliyet karı düzeyi	Pozitif	0,172
Çalışan sayısı	Pozitif	0,142
Öz kaynak düzeyi	Pozitif	0,137
Tahakkuk edecek kurumlar vergisi düzeyi	Pozitif	0,030
Şüpheli alacak düzeyi	Negatif	0,130
Yabancı kaynak kullanım durumu	Negatif	0,072
Stok düzeyi	Negatif	0,025
Faaliyet dışı gelir düzeyi	Negatif	0,014

2.2. Bileşik Endeksin Hesaplanması

Anket sonucunda elde edilen verilerle bir dağılım endeksi hesaplanmaktadır. Hesaplamada kullanılan yöntem; pozitif etki eden göstergeler için, artış bekleyen anket katılımcılarının yüzdesi ve değişim beklemeyen katılımcıların yüzdesinin yarısı toplanarak elde edilir. Yani;

$$\frac{\left[("artış" bekleyenlerin sayısı) + \frac{1}{2} ("aynı" kalmasını bekleyenlerin sayısı) \right]}{\text{toplam cevaplanan anket sayısı}} * 100$$

Hesaplaması uygulanır. Endekse negatif etki eden göstergeler için ise azalış bekleyen anket katılımcılarının yüzdesi ve değişim beklemeyen katılımcıların yüzdesinin yarısı toplanarak hesaplanır. Yani;

$$\frac{\left[("azalış" bekleyenlerin sayısı) + \frac{1}{2} ("aynı" kalmasını bekleyenlerin sayısı) \right]}{\text{toplam cevaplanan anket sayısı}} * 100$$

hesaplaması uygulanır.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

3. Bileşik Endeksin Değerlendirilmesi

Yukarıdaki formül hesaplamasına göre; %50 elde edilmesi halinde endekste bir değişiklik olmadığı, %50'nin üstü endekste bir artış olduğu, %50'nin altı endekste bir azalış olduğu sonucuna varılmaktadır.

Bir sonraki üç aylık döneme ilişkin hesaplanan bileşik endeks %50'nin üstünde ise geçen üç aylık döneme göre ekonomide canlanma (genişleme) beklendiğine işaret etmektedir.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odasına kayıtlı olan ve aralarından rastsal olarak seçilen 176 Yeminli Mali Müşavir tarafından cevaplanan anketlerden hareketle 2017 yılı üçüncü ve dördüncü çeyrek dönemi için "İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi" hesaplanmıştır.

	İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi
3. Çeyrek (Temmuz – Eylül)	55.2
4. Çeyrek (Ekim – Aralık)	56.7

Sonuçlarda

- %50 elde edilmesi halinde endekste bir değişiklik olmadığını,
- %50'nin üstü endekste bir artış olduğunu,
- %50'nin altı endekste bir azalış olduğunu işaret etmektedir.

3. çeyrek (Temmuz-Eylül) döneminde bileşik endeks 55.2 değeri ile ekonomik göstergelerde bir önceki döneme göre canlanma olacağına işaret etmektedir.

4. çeyrekte (Ekim – Aralık) ise elde edilen 56.7 endeks değeri, Temmuz-Eylül dönemine göre beklentilerin canlanma yönünde olduğunu göstermektedir.

Temmuz-Eylül döneminde canlanmaya işaret eden göstergeler sırasıyla, "Ciro beklentisi", "Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi", "Öz kaynak beklentisi", "Faaliyet karı beklentisi"dir. Öz kaynak beklentisi alt göstergesi 67.4 endeks değeri ile bileşik endekse en yüksek pozitif etki yapan göstergedir. Bileşik endekse olumlu yönde katkı yapan diğer göstergeler şunlardır: "Ciro beklentisi" göstergesi endeks değeri 65.6, "Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi" 58.8, "Faaliyet karı beklentisi" 58.9.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

Alt Göstergeler			
3. Çeyrek (Temmuz – Eylül)		4. Çeyrek (Ekim – Aralık)	
Ciro beklentisi	65,6	Ciro beklentisi	71,3
Stok beklentisi	49,4	Stok beklentisi	51,2
Çalışan sayısı beklentisi	49,4	Çalışan sayısı beklentisi	44,6
Şüpheli alacak beklentisi	33,7	Şüpheli alacak beklentisi	33,1
Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	58,8	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	63,4
Öz kaynak beklentisi	67,4	Öz kaynak beklentisi	66,7
Yabancı kaynak kullanım beklentisi	34,1	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	33,7
Faaliyet karı beklentisi	58,9	Faaliyet karı beklentisi	62,6
Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	50,3	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	50,0

4. Farklı Ölçekli Firmaların Beklentilerinin Değerlendirmesi

Firma büyüklüğüne bağlı olarak ekonomik göstergelere ilişkin beklentiler ve ekonomik göstergelere ilişkin hassasiyet farklılaşmaktadır. Ekonomik Beklenti Endeksi hesaplanırken firma büyüklüğüne ilişkin iki ölçü kullanılmıştır. Bunlar; ciro düzeyi ve firmada çalışan sayısıdır. Her iki grup da firma büyüklüğüne ilişkin bilgi vermekle birlikte ekonomik beklentilere ilişkin görüşleri ayrı ayrı incelenmiştir.

4.1. Firmaların Ciro Düzeyine Göre Beklentileri

Ciro düzeyi gruplandırmasında üç temel ayırım yapılmıştır. Ayırım, küçük ölçekli; “0-10 Milyon TL”, orta ölçekli; “10-50 Milyon TL”, büyük ölçekli; “50 milyon TL üstü” ciro düzeyine sahip firmalar şeklinde değerlendirilmiştir. Ciro düzeyi büyüklüklerine göre değerlendirilen firmaların beklentileri de farklılaşmaktadır.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi			
Ciro Düzeyi	0-10 Milyon TL	10-50 Milyon TL	50 milyon TL üstü
3. Çeyrek (Temmuz – Eylül)	49.6	52	58.3
4. Çeyrek (Ekim – Aralık)	55	52.5	60.1

3. çeyrekteki beklentiler incelendiğinde 0-10 Milyon TL Ciro seviyesine sahip işletmeler hariç tüm kategorilerde 50 baz puanının üzerinde beklentinin olduğu görülmektedir. Küçük ölçekli işletmelerde de 49.6 olan endeks değeri 50 baz puana çok yakın değer almıştır.

4. çeyrek beklentileri incelendiğinde 50 baz puanının üzerinde elde edilen endeks değerleri sebebiyle tüm ölçekler için ekonomik canlanma sinyali görülmektedir.

Elde edilen sonuçlar büyük ölçekli firmaların ekonomik canlanmaya ilişkin beklentinin daha kuvvetli olduğunu göstermektedir.

	Alt Göstergeler	0-10 Milyon TL	10-50 Milyon TL	50 milyon TL üstü
3. Çeyrek (Temmuz – Eylül)	Ciro beklentisi	56.7	58.2	71
	Stok beklentisi	50	44.7	53
	Çalışan sayısı beklentisi	43.8	50	53.6
	Şüpheli alacak beklentisi	40.6	33	32.6
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	43.8	55	61.6
	Öz kaynak beklentisi	71.9	64	69.9
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	25	37	34.6
	Faaliyet karı beklentisi	43.8	55	61.8
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	37.5	51	55.1
4. Çeyrek (Ekim – Aralık)	Ciro beklentisi	66.7	64.3	74.6
	Stok beklentisi	57.1	50	51.5
	Çalışan sayısı beklentisi	40.6	40.8	50
	Şüpheli alacak beklentisi	37.5	33	31.9
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	56.3	58	67.4
	Öz kaynak beklentisi	81.3	59	71.6
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	25	35	34.6
	Faaliyet karı beklentisi	53.1	59	67.6
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	37.5	52	55.8

4.2. Firmaların Çalışan Sayısına Göre Ekonomik Beklentileri

Firmalar “Çalışan sayısı”na göre üç temel gruba ayrılmıştır. Gruplandırma, küçük ölçekli; “50 kişiden az”, orta ölçekli; “50-250 kişi”, büyük ölçekli; “250 kişiden fazla” çalışana sahip firmalar olarak değerlendirilmiştir.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi			
Çalışan Sayısı	50 kişiden az	50 – 250 kişi	250 kişiden fazla
3. Çeyrek (Temmuz – Eylül)	53.5	52.4	60.7
4. Çeyrek (Ekim – Aralık)	57	54.1	60

3. çeyrek verileri tüm ölçek büyüklüklerine göre 50 baz puanının üzerinde hesaplanan endeks değerleri ile ekonomik canlanma beklentisine işaret etmektedir. Büyük ölçekli firmalar

incelendiğinde canlanma beklentisinin küçük ve orta ölçekli işletmelerden pozitif yönde farklılaştığı görülmektedir. Üç grupta da 4. çeyrek beklentisi 50 baz puanının üzerindedir dolayısıyla 4. çeyrekte canlanmanın devamı yönünde beklenti mevcuttur.

Çalışan sayısına göre incelenen üç farklı ölçekteki firmaların beklentileri ciro düzeyine göre yapılan değerlendirme ile benzer özellik göstermektedir. Büyük ölçekli firmaların ekonomik canlanma beklentisinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

	Alt Göstergeler	50 kişiden az	50 – 250 kişi	250 kişiden fazla
3. Çeyrek (Temmuz – Eylül)	Ciro beklentisi	61.8	62.1	75
	Stok beklentisi	47.9	47.7	52.2
	Çalışan sayısı beklentisi	46.2	47.8	55.4
	Şüpheli alacak beklentisi	36.5	29.1	34.8
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	54.7	61.2	58.7
	Öz kaynak beklentisi	68.9	63.4	71.1
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	35.8	30.8	35.6
	Faaliyet karı beklentisi	54.7	57.5	65.6
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	49	49.3	54.3
4. Çeyrek (Ekim – Aralık)	Ciro beklentisi	72.5	68.7	75
	Stok beklentisi	48.9	54	48.9
	Çalışan sayısı beklentisi	40.6	41.7	52.2
	Şüpheli alacak beklentisi	34.6	27.6	37
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	64.2	64.9	59.8
	Öz kaynak beklentisi	72.6	59.7	69.3
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	34.9	31.3	34.4
	Faaliyet karı beklentisi	59.4	64.2	64.4
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	47.1	50	54.3

5. Sektörlere Göre Beklenti

Ekonomik beklenti endeksi 8 farklı sektör esas alınarak incelenmiştir.

3. çeyrek için en yüksek endeks değeri “Otomotiv” alanında gerçekleşmiştir 4. çeyrekte en yüksek canlanma beklenen sektör de yine Otomotiv sektörüdür.

3. çeyrek için sektörlerden elde edilen endeks değeri 50 baz puanının altında olan sektörler “Madencilik ve Enerji” ile “İnşaat”tır.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

4. çeyrek beklentileri incelendiğinde ise “Turizm” sektöründe daralma beklentisinin var olduğu diğer sektörlerde canlanma beklendiği görülmektedir.

Turizm sektörü dışında tüm sektörlerde 4. çeyrekte 3. çeyrekte daha yüksek canlanma beklendiği görülmüştür.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi		
Sektör	3. Çeyrek (Temmuz - Eylül)	4. Çeyrek (Ekim - Aralık)
Madencilik ve Enerji	48.9	52.2
Tekstil	53.2	54.8
Ticaret	52.4	56
İnşaat	48.3	50
Turizm	50	42.3
İmalat	63.3	65.7
Finans	55.6	56.4
Otomotiv	69.6	71.5

“Madencilik ve Enerji” sektörü 3. çeyreğe ilişkin bileşik endeks değeri 48.9 ile ikinci çeyreğe nazaran ekonomide daralmaya işaret etmektedir. 4. çeyrek beklentisi ise (50 baz puanın az da olsa üzerinde olması sebebiyle) 52.2 değeri ile canlanma beklentisine işaret etmektedir. Ancak beklenti 4. çeyrekte canlanmanın yavaş olacağı şeklindedir.

“Tekstil” sektöründe üçüncü çeyrekte ikinci çeyreğe nazaran canlanma beklentisinin var olduğu 53.2 endeks değeri ile görülmektedir. Bu sektörde 4. çeyrek beklentisi 54.8’dir. Bir diğer deyişle, Tekstil sektörü 4. çeyrekte üçüncü çeyreğin üzerinde bir canlanma beklemektedir.

“Ticaret” alanında faaliyet gösteren firmalar 3. çeyrekte 52.4 endeks değeri ile ekonomik canlanmanın gerçekleşeceği, 4. çeyrekte ise canlanmanın artarak devam edeceğini beklemektedir.

“İnşaat” sektöründe faaliyet gösteren firmalar tarafından cevaplanan anketler 3. çeyrekte 2. çeyreğe göre daralma gerçekleşeceğine işaret etmektedir. 4. çeyrek beklentisi 50 puan olarak hesaplanmış ve bu dönemde daralmanın devam etmeyeceği değerlendirilmiştir.

“Turizm” sektörü 3. çeyrekte 50 endeks değeri ile 2. çeyreğe nazaran bir değişiklik olmayacağına işaret etmektedir. 4. çeyrekte ise sektörde daralma beklentisi mevcuttur.

“İmalat” yapan firmaların 3. çeyrekte ekonomik faaliyetlerinde 63.3 endeks değeri ile canlanma beklendiği bu canlanmanın 4. çeyrekte artarak devam edeceği beklentisi (65.7) görülmektedir.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

“Finans” sektöründe 3. çeyrek endeks değerinin 50 baz puanının üzerinde, 55.6 olarak gerçekleşmiştir; bu durum 3. çeyrekte 2. çeyreğe nazaran canlanma beklendiğini ifade etmektedir. Sektörde 4. çeyrekte 56.4 endeks değeri ile canlanmanın devam etmesi beklenmektedir.

“Otomotiv” sektöründe 3. çeyrekte 69.6 endeks değeri ile 2. çeyreğe nazaran ekonomik faaliyetlerde önemli bir canlanmanın beklendiği 4. çeyrekte ise canlanma beklentisinin artarak devam ettiği görülmektedir.

	Alt Göstergeler	Madencilik ve Enerji	Tekstil	Ticaret	İnşaat	Turizm	İmalat	Finans	Otomotiv
3. Çeyrek (Temmuz – Eylül)	Ciro beklentisi	56.3	60.7	55.9	58.3	64.3	76.1	70.6	90.9
	Stok beklentisi	39.3	43.3	48.5	54.2	59.1	53.4	32.1	50
	Çalışan sayısı beklentisi	46.9	45	48.6	43.8	53.6	54.5	50	54.5
	Şüpheli alacak beklentisi	21.9	43.3	28.6	31.3	26.9	35.2	32.4	50
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	43.8	55	64.3	43.8	46.4	71.6	50	68.2
	Öz kaynak beklentisi	65.6	71.7	70	58.3	46.4	74.4	67.6	81.8
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	28.1	34.5	40	29.2	26.9	37.5	31.3	31.8
	Faaliyet karı beklentisi	56.3	50	57.4	47.9	53.6	73.9	58.8	72.7
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	53.1	46.7	52.9	52.1	46.2	50	52.9	54.5
4. Çeyrek (Ekim – Aralık)	Ciro beklentisi	71.9	63.8	70	60.9	50	83	79.4	95.5
	Stok beklentisi	42.9	55.4	50	52.2	59.1	53.4	35.7	50
	Çalışan sayısı beklentisi	40.6	40	45.7	37	32.1	53.4	50	54.5
	Şüpheli alacak beklentisi	21.9	41.7	31.4	31.3	34.6	31.8	35.3	50
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	46.9	58.3	68.6	54.2	46.4	75	47.1	72.7
	Öz kaynak beklentisi	59.4	75	65.7	62.5	39.3	73.8	55.9	81.8
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	28.1	33.3	41.4	29.2	25	38.6	31.3	27.3
	Faaliyet karı beklentisi	59.4	55	57.4	54.2	50	79.5	55.9	77.3
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	50	45	51.4	54.2	46.2	48.9	52.9	54.5